

Congres Armoede en Schulden: Taboe doorbreken

31 maart 2022

9.00 uur **Ontvangst en registratie**

09.30 uur **Opening**

Piet-Hein Peeters – Dagvoorzitter, journalist

Opening en start van de dag door de dagvoorzitter

09.40 uur **Actualiteiten in Armoede en schulden**

Peter Hein van Mulligen– Hoofdeconoom CBS

Presentatie over de nasleep van corona en er door stijgende energieprijzen verdere armoede dreigt.

10.00 uur **Taboe doorbreken: niet zonder vertrouwen**

Dr. Roeland van Geuns– Lector armoede interventies aan de HvA

In Nederland rust een taboe op praten over schulden en armoede. Dat heeft alles te maken met het nog steeds dominante ‘schuld-en-boete-denken’. We praten er niet over omdat het hebben van schulden min of meer gelijk is aan ‘schuldig zijn’. Wanneer we meer zouden uitgaan van vertrouwen in elkaar dan hebben schulden al snel meer met omstandigheden dan met persoonlijk falen te maken. Op basis van echt vertrouwen in elkaar is het makkelijker praten over alles, dus ook over schulden en armoede.

Wat heb je geleerd na het bijwonen van deze lezing?

- Dat de meeste mensen te vertrouwen zijn
- Dat taboes ook in jezelf zitten
- De meeste mensen met een laag inkomen zichzelf niet ‘arm’ noemen

10.45 uur **Pauze**

11.15 uur **Praktijkvoorbeeld: ervaringsdeskundige Sandra Doevendans aan het woord**

Sandra Doevendans– Trainer, coach en consultant binnen het sociaal domein

Welke organisatie zijn er betrokken als je in de schulden komt? Zorgen deze organisaties er vaak niet voor dat je nog meer problemen krijgt, dan dat het wordt opgelost?

Sandra Doevendans maakt complexe zaken invoelbaar door haar persoonlijk verhaal te vertellen.

Een lezing over:

- Wat de schaamte voor geldzorgen met mensen en hun omgeving doet. Nu Sandra al haar schulden heeft afbetaald wil zij het taboe doorbreken
- De wereld van schaamte en hoop. Wat gaat er mis en wat kan er beter?

11.45 uur	Lunchpauze
12.45 uur	Taboedoorbrekende sessie ronde 1
13.40 uur	Taboedoorbrekende sessie ronde 2

Keuze uit onderstaande sessies:

1. Praktijkcase: hoe een POH Schulden een huisartsenpraktijk ondersteunt

Jan Galesloot en Cheverny Knoope – Huisarts en POH Financiële zaken van de Praktijk Mozaïek

Cherverny Knoop is praktijkondersteuner Schulden bij de huisartsenpraktijk van Jan Galesloot. Ze gaat te werk volgens de filosofie van Veritas: een proactieve benadering om mensen te helpen een overzicht te krijgen over inkomsten en uitgaven.

Wat heb je geleerd na het bijwonen van deze sessie?

- Hoe Cheverny cliënten helpt met het verlichten van de stress
- Hoe eerder geldzorgen of schulden in gezinnen kunnen worden aangepakt, hoe groter de kans op een succesvolle toekomst van de kinderen

2. Praktijkcase: Wantrouwen overwinnen en doen wat nodig is – ervaringen uit Amsterdam

Mirte Bunte – Kwartiermaker VINL en ervaringsdeskundige

Armoede leidt in sommige gevallen tot een ingewikkelde opeenstapeling van problemen. Lange tijd proberen mensen hun hoofd boven water te houden en denken ze het nog wel te redden. Maar op een bepaald moment loopt alles vast en gaat de grip verloren. Gezinnen raken uit beeld en hun wantrouwen groeit. De [Van Overleven naar Leven – aanpak](#) (VONL) is gericht op het bereiken van deze huishoudens en het creëren van vrije ruimte, waardoor professionals passend ondersteuning kunnen bieden.

VONL werkt outreachend, in tandems van een ervaringswerker en een outreachende professional, en met een sterke nadruk op presentie zoals beschreven in de presentietheorie van prof. dr. Andries Baart. Maak kennis met de kernwaarden en –elementen van deze aanpak en ga in gesprek met ervaringsdeskundigen.

Wat heb je geleerd na het bijwonen van deze sessie?

- Hoe VONL in tandems van een ervaringswerker en een outreachende professional werkt
- Hoe VONL de presentie theorie van Andries Baart in praktijk brengt
- Kennis over de kernwaarden en –elementen van deze aanpak en hoe in gesprek te gaan met ervaringsdeskundigen
- Winnen van vertrouwen vanuit professionele vriendschap
- Dat investeren in integrale samenwerking goed werkt

3. **Gelijke kansen voor jongeren in een kwetsbare positie**

Manon van Hoeckel– Ontwerper en beeldend kunstenaar

De bijstand voor jongeren van 18 tot 21 jaar is zo laag, omdat de wet stelt dat de ouders onderhoudsplicht hebben: zij moeten meebetalen aan het levensonderhoud van hun kinderen. Maar wat als de ouders uit beeld zijn, niet meer leven of niet kunnen of willen betalen? Wat als je niet naar school kunt of geen baan hebt? Deze jongeren belanden in een kwetsbare situatie, bouwen schulden op en dreigen dakloos te worden.

Het Bouwdepot, een initiatief van Stichting Zwervjongeren Nederland en Manon van Hoeckel, wil het tij keren. De jongeren krijgen een jaar lang een maandelijks inkomen van € 1050,- als fundering om aan zichzelf en hun toekomst te bouwen.

Wat heb je geleerd na het bijwonen van deze sessie?

- Hoe bouwdepot jongeren helpt. Als ze geen financiële stress hebben, kunnen andere dingen worden aangepakt
- Hoe het bouwdepot helpt om de jongere financiële rust te geven
- Dat jongeren met het bouwdepot de volgende stap in hun leven kunnen zetten op weg naar een zelfstandige toekomst

4. **Hoe het systeem armoede kan creëren en maatwerk voor bestaanszekerheid kan zorgen**

Jelle Smits– Actieonderzoeker IPW

Bestaanszekerheid geeft mensen rust in het hoofd. Geldzorgen tasten je energie, gezondheid en denkvermogen aan. Veel maatschappelijk kwetsbare mensen zijn aangewezen op financiële ondersteuning vanuit overheidsinstanties. Sociaal werkers, sociaal raadslieden, wijkteamwerkers: ze zien dat 85% van hun cliënten en bewoners kampt met financiële problemen. (bron: Sociaal werk Nederland)

De frustratie van heel wat sociaal werkers is hoog: je ziet een snelle en effectieve maatwerkoplossing voor het probleem van een cliënt, maar je onorthodoxe aanpak strandt in een moeras van wetten en bureaucratische bezwaren. Dit doorbréken is doorgaans goedkoper dan doormodderen. Maar dit doorbreken is lastig en daardoor wordt armoede vaak in stand gehouden in plaats van doorgebroken.

Wat heb je geleerd na het bijwonen van deze sessie?

- Hoe je het aanmodderen doorbreekt
- Het doorbreken is lastig en daardoor wordt armoede vaak in stand gehouden in plaats van doorgebroken. Hoe dan wel?
- Welke onorthodoxe aanpakken hebben in de praktijk al gewerkt

14.30 uur **Pauze**

15.00 uur **Ervaringsdeskundige aan het woord over doorbreken generatie armoede**

15.20 uur **Doorbreken van de schaamte**

Aukje Nauta– Spreker, schrijver en psycholoog

Geldproblemen houden we in Nederland vaak voor onszelf, er is veel schaamte. Armoede heeft invloed hoe iemand zich voelt, het veroorzaakt stress, schaamte en minder vertrouwen. Minder vertrouwen in jezelf, maar ook in de overheid. Deze gevoelens hebben weer invloed op je gedrag en de (korte termijn) beslissingen die genomen worden, waardoor de financiële situatie alleen nog maar meer verslechterd. Een vicieuze cirkel van armoede, schulden, schaamte en nog meer armoede en schulden, die vervolgens de schaamte verder versterken.

Wat heb je geleerd na het bijwonen van deze lezing?

- Inzicht in schaamte, veel goede gesprekken komen tot stand door schaamte te delen
- Hoe je schaamte kan omdenken en het juist als kracht inzet
- Functie van schaamte en het verschil tussen schuld en schaamte. Hoe is het zijn om schamteloos te leven?

16.15 uur **Einde**